

ПО ЧЕМУ ЋУ ПАМТИТИ 2021. ГОДИНУ

Можете преварити све људе неко време, неке људе и све време, али не можете преварити све људе све време.

Абрахам Линколн

Вероватно би већина упитаних о томе по чему ће памтити 2021. годину без много размишљања, готово рефлексно одговорила: „По пандемији ковида 19!“ А да ли је баш тако? На најопштијем светском, али и на најисконскијем људском хоризонту поимања и самопоимања, дубока, свепрожимајућа зедња којом је загонетна и упорна вирусна пошаст, о којој наука несигурно учи у ходу, обавила планету и заробила човека несумњиво јесте доминантно обележје године на измаку. Али, она је то била и претходне, 2020. године, у којој се појавила, неслућеном брзином проширила и обрушила на опуштено, неспремно човечанство. Нажалост, сва је прилика да ће се протегнути и на наредно лето у недаћама већ бременитом 21. веку, од кога се, после узбурканог и погибљ-

ног 20, очекивало да би могао донети олакшање или бар предах. Ако се за трен мисаоно отклони притисак пандемијске стварности и неизвесности, битно ограничавајућих за способност оделитог и бистрог сагледавања збивања и појава које су на глобалном плану, а и на оним ужим, регионалним и локалним, обележили годину за нама, а ја то овде покушавам да учиним, доћи ћемо до неких занимљивих и потенцијално значајних увида. Ево мојих...

Не пандемија по себи, већ пандемија по нама

Изузмемо ли извесне догађаје који су појединцима, породицама, ширим заједницама, тек понеки и васцелом човечанству, донели срећу, озарење и наду (не бих је олако поистовећивао са оптимизмом!), у 2021. години било је неупоредиво више онога што бисмо радије заборавили него

запамтили. На позадини осенченој облацима, маглинама и повременим пљусковима пандемије, кроз низ догађаја, појава и процеса, оцртали су се конфигурација стања и смер кретања света који не наговештавају да он постаје бољи, односно да је продужена заједничка мука, како се очекивало, донела и нешто добро, а пре свега отрежњење у погледу реалне човекове моћи, већи степен општељудске солидарности и схватања шта је за будућност и опстанак човечанства истински битно и пожељно, а од чега би, као очигледно штетног и погубног, ваљало одустати. То је мој основни утисак и биће горак спомен на годину коју управо напуштамо. Другим речима, не пандемија *по себи*, већ пандемија *по нама*. Постоји готово пуна сагласност у предвиђању да ће, многоструким животним и социјалним ограничењима која намеће, ова упорна епидемијска болест, коју су многи склони да протумаче као опомену библијског реда, трајно променити начин живота и навике садашње и будућих генерација. Штавише, већ их је променила. Могла би, веле извесни футуристи, увести чак и у предворје неког новог аксијалног доба. Без обзира на своје порекло, односно исходиште, о коме постоје различита и супротстављена мишљења, био он производ природе или човека, вирус који хара планетом извесно има потенцијал судбоносног питања и поучног изазова за човечанство, све и да се у једном тренутку, масовним прокуживањем, заиста претвори у „обичан” грип. Ожигљаци, емотивна траума и неке измењене форме друштвеног општења и радног организовања, уз продубљено отуђење међу људима, свакако ће остати. Изгледа, међутим, да се неће, за сада, зауставити или бар озбиљније преиспитати неки глобални процеси и понашање моћних чинилаца за које није без основе претпоставити да су, непосредно или посредно, и довели планету и човечанство пред суд природе и историје, са пандемијом као тужиоцем, строгим судијом и неблагоприятном поротом.

Одређујући догађај

У судници епохалног судилишта пред којим се, претежним делом као немоћна жртва и нехатни починилац штете, а мањим као злоћудни преступник, човечанство и општи поредак ствари данас налазе, одлазећу годину обележило је неколико злослутних знакова времена и показатеља напретка озбиљног системског обољења које, уместо да буде обуздано, наставља да подрива и преплављује свет. Издвојио бих, за ову прилику, скандалозни начин на који је довршена операција обарања америчког председника Доналда Трампа после крајње проблематичних избора. Заправо, овај ексцентрични комуникатор и бизнисмен, који је одлучио да буде политичар изван и против ухуваног америчког система двопартијске клацкалице у председничком смењивању на власти, а без реалне власти, рушен је добро осмишљеном и доследно спровођеном жестоком јавном кампањом, која је почела већ првог дана по његовом избору и трајала пуне четири године. Изложеност таласима пандемије, којима је Америка била снажно заплуснута, уз све урагане, пожаре и поплаве, није ни за тренутак пореметила спровођење плана тзв. дубоке државе да Трамп мора бити отеран, јер је, на свој начин, уз подршку многих ћутљивих Американаца, понешто заиста хтео да промени. Штавише, у том циљу су и тешке пандемијске теме и дилеме пропагандно, срамно и безосећајно медијски инструментализоване. Иако је у неким тренуцима могло изгледати другачије, Доналд Трамп праву шансу није имао. И не само он. Недавно је код нас објављен превод мемоара Барака Обаме насловљен *Одећана земља*. Веома је корисно прочитати их. Иако то аутору свакако није била намера, из књиге јасно издија осведочење да ни претходни, од Трампа по свему, од боје коже до идеологије и партијске припадности, сем по жељи да нешто промени, различити амерички председник није имао шансу да, како сам каже, Американце поведе „у правцу који им је обећан” још од Линколна. Обаму „дубока држава” није срушила, али га је неодољиво усисала и неутралисала.

Изгледа, међутим, да се неће, за сада, зауставити или бар озбиљније преиспитати неки глобални процеси и понашање моћних чинилаца за које није без основе претпоставити да су, непосредно или посредно, и довели планету и човечанство пред суд природе и историје, са пандемијом као тужиоцем, строгим судијом и неблагоприятном поротом.

Идеологија тоталитарног интересног глобализма

Ове победе носилаца идеологије тоталитарног интересног глобализма лишеног истинске моралне и вредносне универзалности не обећавају ништа добро, поготово због тога што су њени протагонисти, који све мање прикривају своје завојевачке планове глобалног домаћаја, уочили прве озбиљније знаке отпора, пукотина и напрснућа у њиховој потмулој окупацији људских умова и амортизовању сваког независног мишљења и деловања, па постају нервозни, убрзавају офанзиву и појачавају притисак. Зато Трампов пад и *modus operandi* снага које су га привидно демократски одстрелиле доживљавам као застрашујућу парадигму осиноности једне одљуђене и отуђене Моћи, која сем себе не признаје никога и ништа, а наступа с увереношћу да јој је, као поседници монопола једине Истине, апсолутно све допуштено. Не заборавимо да је и у Србији било одушевљења променом станара у Белој кући...

Готово све оно што би се, појединачно узето, могло сматрати најзначајнијим догађајима у 2021. години, с тек по неким, али утолико битнијим изузетком, збивало се као законита, конкретна и симболичка последица Трамповог пораза. Уместо да пандемија пригуши непријатељства и стиша ратне дубње, догодило се управо супротно. Јазови су продубљени. Из Вашингтона се поново проговорило ратоборним политичким језиком за који су приоритети тзв. обуздавање Русије, чак и унутар њених граница, и

трагање за начинима да се Кина у успону развојно врати три деценије уназад. Ни једно ни друго нема, наравно, изгледа на успех, али ће нанети огромну штету целом човечанству. Изузимајући разгорићу ваневропску Велику Британију и још неколико земаља „са фронта” према Русији, која заправо никоме на Западу реално не прети, атлантски савезници почињу да се диференцирано постављају према обновљеној агресивности САД. Европска унија брине своје бриге и све теже функционише као јединствене породице. Осетивши како ветар дува, Азербејџан је, уз одлучујућу подршку амбициозне Турске, кренуо у војно решавање проблема Нагорног Карабаха. У Сирији, Јемену, Етиопији и на много других места на планети воде се разорни ратови, конјунктурно потиснути са ударних страница и из вести светских медија. Гине се, руши се, исељава се... Приштина неће да разговара са Београдом и врши грубе упаде на север Косова, у Сарајеву упозоравају на опасност од рата зато што Република Српска тражи оно што јој по дејтонском уставу припада, Изетбеговић чак помиње „дизање исламског света”, што има призив позива на џихад, за шта он никако није надежан, а ни способан. Рат, рат, рат... Свима који сматра-

Трампов слом деловао је забрињавајуће, али и отрежњујуће. И зато га доживљавам као један од најважнијих догађаја по којима ћу памтити, и држим да би требало памтити, годину коју управо остављамо иза себе, јер нас његови одједи неће оставити на миру ни током ове у коју улазимо.

ју да их подржавају они што су оборили Трампа као да је до ратовања, тобоже зарад поштовања високих идеала слободе, демократије, људских права, мира и стабилности. Једино што је у овој пренапрегнутој ситуацији повољно јесте све раширенија свест о нужности делотворног отпора диктату дубинске „светске владе” и „политичкој коректности” коју она намеће. Од Мађарске до Чилеа дижу се гласови самопоштовања, достојанства, али и здраве рационалности. Трампов слом деловао је забрињавајуће, али и отрежњујуће. И зато га доживљавам као један од најважнијих догађаја по којима ћу памтити, и држим да би требало памтити, годину коју управо остављамо иза себе, јер нас његови одједи неће оставити на миру ни током ове у коју улазимо.

Дакако, пошто је све са свиме повезано, па и наша тема, не бисмо смели заборавити да је Новак Ђоковић и даље званично најбољи тенисер света, да су наши ватерполисти други пут заредом освојили олимпијско злато, а да после дужег времена доказујемо и да нисмо заборавили да играмо прави фудбал... Да ли је то само случајан стицај околности? Не бих се усудио да тврдим.!

Фото: Горан Станковић

